

ПРОТОКОЛ № 5

засідання Наукового комітету Національної ради України з питань розвитку науки і технологій від 5 червня 2026 року

Місце проведення: у зв'язку з подовженням дії воєнного стану, введеного відповідно до Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» засідання відбувається в дистанційній формі відповідно до пункту 2 Регламенту роботи Наукового комітету Національної ради України з питань розвитку науки і технологій, шляхом відеоконференції із застосуванням програмного забезпечення Zoom.

Реєстрація членів Наукового комітету (далі – НК) проводиться онлайн шляхом приєднання до відеоконференції.

За результатами реєстрації членів НК о 17:00 год. 05.06.2026 р. присутні члени НК у кількості 21 особи.

Поіменно:

АНДРУЩАК Анатолій Степанович, АНТОНЮК Олександра Вікторівна, БАХМАТ Наталія Валеріївна, БЕРЦИК Петер Петерович, ВІНОГРАДОВА Оксана Миколаївна, ДЕМЧЕНКО Віктор Олексійович, КОРЧИН Олександр Юрійович, ОСТАШ Богдан Омелянович, ФЕДОНЮК Тетяна Павлівна, ШЕВЧУК Оксана Олегівна, ВІЛЬЧИНСЬКИЙ Станіслав Йосипович, ГУДКОВ Дмитро Ігорович, ГУМОВСЬКИЙ Олексій Васильович, ЄРМАКОВА Ольга Анатоліївна, ЛИТВИН Віталій Сергійович, МЕРКУЛОВ Олексій Євгенович, ПАШКОВСЬКА Наталія Вікторівна, ПРУС В'ячеслав В'ячеславович, ТАРШИН Володимир Анатолійович, ШАРАПОВ Сергій Геннадійович, ШИВАНЮК Владислав Миколайович.

У засіданні беруть участь запрошені голова Національного фонду досліджень України О. Кісь та виконавчий директор Національного фонду досліджень України О. Полоцька.

Присутні на засіданні також старші референти секретаріату Національної ради України з питань розвитку науки і технологій.

Головуюча на засіданні – голова Наукового комітету О. Антонюк.

Головуюча представила проект порядку денного і запропонувала погодити його:

1. Про імплементацію Закону України від 25 лютого 2026 р. № 4794-IX «Про внесення змін до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» щодо питань дослідницької інфраструктури та підтримки молодих вчених».

Доповідач: Антонюк О.В.

2. Про погодження змін до Порядку конкурсного відбору та фінансування проектів Національним фондом досліджень України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2019 року № 1170.

Доповідачі: Антонюк О.В., Вільчинський С. Й.

3. Про зміни до Положення про Національний фонд досліджень України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 4 липня 2018 року № 528.

Доповідач: Антонюк О.В.

4. Про залучення зовнішніх осіб до роботи Наукового комітету.

Доповідач: Антонюк О.В.

5. Різне.

Доповідачі: члени Наукового комітету

Результати голосування: За – 21, «Утримались» - немає, «Проти» – немає.
Порядок денний схвалено.

Засідання переходить до обговорення питань порядку денного.

1. Перше питання порядку денного – Про імплементацію Закону України від 25 лютого 2026 р. № 4794-IX «Про внесення змін до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» щодо питань дослідницької інфраструктури та підтримки молодих вчених».

СЛУХАЛИ:

О. Антонюк, яка поінформувала, що 25 лютого 2026 року прийнято Закон України «Про внесення змін до Закону України "Про наукову і науково-технічну діяльність" щодо питань дослідницької інфраструктури та підтримки молодих вчених», з яким члени НК мали змогу ознайомитись.

Основні зміни, у яких заінтересованою стороною виступає НК, стосуються:

- змін у статті 1 «Основні терміни та їх визначення» щодо відкритої науки, наукового керівника, наукового результату, постдокторанту, принципів FAIR; дослідницької інфраструктури і регламенту доступу до її об'єкта, Центрів колективного користування, Національного наукового центру тощо;

- у пункті 9 частини 7 уточнено одну з функцій Національної ради з питань розвитку науки і технологій, викладену у статті 20 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», - підготовка пропозицій щодо створення, діяльності та розвитку дослідницької інфраструктури та у статті 21 – щодо посадового складу Адміністративного комітету;

- зміни, які стосуються Національного фонду досліджень, а саме: до статей 49 (зокрема частину другу доповнено пунктом 3 такого змісту: "3) проектів за іншими напрямками, визначеними частиною другою статті 51 цього Закону".), 50, 51 (щодо підтримки наукової і науково-технічної діяльності державних ключових лабораторій та підтримки наукової діяльності молодих вчених,

зокрема забезпечення програм навчання в аспірантурі (ад'юнктурі), докторантурі, інтернатурі, резидентурі;

- зміни до статті 57 стосовно державного замовлення на найважливіші науково-технічні (експериментальні) розробки та науково-технічну продукцію.

Зазначила, що Закон набирає чинності через шість місяців з дня його опублікування, крім пунктів 14 (стаття 49), 15 (стаття 50) і 17 (стаття 57) розділу I цього Закону та пунктів 2 і 3 II розділу, які набирають чинності з дня, наступного за днем опублікування цього Закону.

Інформацію взято до відома.

2. **Друге питання порядку денного** – Про погодження змін до Порядку конкурсного відбору та фінансування проектів Національним фондом досліджень України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2019 року № 1170.

СЛУХАЛИ:

голову Наукового комітету О. Антонюк, яка поінформувала, що своїм листом Міністерство освіти і науки від 24.03.2026 № 1/5947-26 направило до НК проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 16 серпня 1994 р. № 560 і від 27 грудня 2019 р. № 1170» для проведення експертизи, який було розроблено на виконання Закону України від 18 грудня 2025 р. № 4742-IX «Про академічну доброчесність» та Указів Президента України від 29 березня 2024 р. «Питання Комітету Національної премії України імені Бориса Патона» і від 26 січня 2026 р. № 81/2026 «Про щорічні гранти Президента України молодим вченим та докторам наук».

Оскільки відповідно до статті 41 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» Кабінет Міністрів України затверджує порядок конкурсного відбору та фінансування проектів Національним фондом досліджень України, який розробляється науковою радою Національного фонду досліджень України та погоджується наглядовою радою Національного фонду досліджень України, Науковим комітетом були запрошені пропозиції щодо змін до постанови Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2019 р. № 1170 від Національного фонду досліджень (далі – Фонд, НФДУ). На запит НК Фондом були надані пропозиції (лист від 03.04.2026 № 2-5/531) щодо внесення необхідних змін як до Порядку конкурсного відбору та фінансування проектів Національним фондом досліджень, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2019 р. № 1170, так і до Порядку використання коштів Національного фонду досліджень України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 4 грудня 2019 р. № 1007. Пропозиції Фонду були погоджені Науковим комітетом та направлені до МОН листом від 06.04.2026 № 007-07/1439 з проханням врахувати.

Однак, Міністерством освіти і науки з 11 наданих Науковим комітетом пропозицій, не враховано 2 пропозиції, які належать виключно до компетенції наукової та наглядової рад Фонду, зокрема в Порядку конкурсного відбору:

- пункт 2 після абзацу шостого доповнено новим абзацом такого змісту: «6) дотримання засад академічної доброчесності, визначених законодавством.» замість запропонованих Фондом і Науковим комітетом «дотримання основних принципів і правил академічної доброчесності»;

- пункт 7 після абзацу першого доповнити новим абзацом такого змісту: «Науковий керівник проекту повинен провадити наукову діяльність на території України на постійній основі». Натомість, НФДУ пропонує залишити абзац перший без доповнень: «Грантова підтримка за результатами конкурсу надається проекту, науковим керівником якого є вчений, який працює за основним місцем роботи в установі, організації, підприємстві, що подає заявку на участь у конкурсі.».

При цьому Міністерством освіти було враховано одночасне внесення змін до Порядку використання коштів Національного фонду досліджень України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 4 грудня 2019 р. № 1007.

Таким чином 2 зміни, внесені постановою Кабінету Міністрів від 20 травня 2026 року № 633, потребують змін та викладення у редакції, запропонованій науковою радою НФДУ та погодженій НК, як наглядовою радою НФДУ.

СЛУХАЛИ:

голову Наукового комітету О. Антонюк, яка повідомила, що до НК надійшов лист Міністерства освіти і науки України від 29.04.2026 р. № 1/8747-26 стосовно імплементації Закону України від 25 лютого 2026 р. № 4794-IX «Про внесення змін до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» щодо питань дослідницької інфраструктури та підтримки молодих вчених». Від Фонду НК отримав пропозиції щодо змін до Порядку конкурсного відбору та фінансування проектів Національним фондом досліджень України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2019 р. № 1170 (пропозиції Наукової ради Національного фонду досліджень України затверджені рішенням від 15.05.2026 (протокол № 19), Порядку використання коштів Національного фонду досліджень України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 4 грудня 2019 р. № 1007 та Положення про Національний фонд досліджень України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 4 липня 2018 року № 528.

Разом з тим, відповідно до статті 41 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» порядок конкурсного відбору та фінансування проектів Національним фондом досліджень України розробляється науковою радою Національного фонду досліджень України та погоджується наглядовою радою Національного фонду досліджень України. А також відповідно до статті 53 цього Закону Наглядова рада Національного фонду досліджень

України розробляє проект Положення Національного фонду досліджень України та вносить до нього зміни, які подає на затвердження Кабінету Міністрів України.

З огляду на зазначене, головуюча на засіданні запропонувала висловитись щодо пропозицій, надісланих листом НФДУ від 18.05.2026 № 1-5/652 та листом від 01.06.2026 № 2-10/698 до Порядку конкурсного відбору та фінансування проектів Національним фондом досліджень, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2019 р. № 1170, та розглянути (не потребує офіційного погодження) до Порядку використання коштів Національного фонду досліджень України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 4 грудня 2019 р. № 1007.

Запрошена на засідання виконавчий директор Фонду О. Полоцька прокоментувала запропоновані зміни.

Головуюча винесла на розгляд зауваження члена НК А. Чорноуса, що інтернатура та резидентура не пов'язані безпосередньо з науковою діяльністю на відміну від аспірантури чи докторантури, тому форми практичної підготовки лікарів потребують виключення з пропозицій щодо змін до проектів актів. Водночас, головуюча зазначила, що в перехідних положеннях закону прямо встановлено обов'язок Кабінету Міністрів України привести нормативно-правові акти у відповідність до закону в певний строк.

Головуюча запропонувала не включати зауваження члена НК А. Чорноуса і залишити порівняльну таблицю без змін.

«За» - 21, «Проти» – немає, «Утримались» - немає.

ВИРІШИЛИ: прийняти рішення не включати зауваження члена НК А. Чорноуса і залишити порівняльну таблицю без змін.

Порівняльна таблиця додається до Протоколу.

Головуюча запропонувала погодити пропозиції, надіслані листом НФДУ від 18.05.2026 № 1-5/652 та листом від 01.06.2026 № 2-10/698 до Порядку конкурсного відбору та фінансування проектів Національним фондом досліджень, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2019 р. № 1170.

«За» - 21 , «Проти» – немає, «Утримались» - немає.

ВИРІШИЛИ: прийняти рішення про погодження пропозицій, надісланих листом НФДУ від 18.05.2026 № 1-5/652 та листом від 01.06.2026 № 2-10/698 до Порядку конкурсного відбору та фінансування проектів Національним фондом досліджень, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2019 р. № 1170.

3. Третє питання порядку денного – Про зміни до Положення про Національний фонд досліджень України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 4 липня 2018 року № 528.

СЛУХАЛИ:

голову Наукового комітету О. Антонюк, яка поінформувала, що відповідно до статті 53 Закону «Про наукову і науково-технічну діяльність» Наглядова рада Національного фонду досліджень України розробляє проект Положення Національного фонду досліджень України та вносить до нього зміни, які подає на затвердження Кабінету Міністрів України.

Також листом від 18.05. 2026 № 1-5/652 науковою радою Фонду запропоновано внесення змін до Положення про Фонд у двох позиціях пункту 8 стосовно того, на що відповідно до покладених завдань Фонд надає грантову підтримку у вигляді індивідуальних, колективних та інституційних грантів, зокрема:

1) замість положення «на створення, функціонування та розвиток дослідницької інфраструктури» пропонується з урахуванням нового закону викласти «на створення, функціонування та розвиток дослідницької інфраструктури, у тому числі підтримку наукової і науково-технічної діяльності державних ключових лабораторій».

2) замість положення «підтримку проектів молодих вчених» на «підтримку наукової діяльності молодих вчених, зокрема забезпечення програм навчання в аспірантурі (ад'юнктурі), докторантурі, інтернатурі, резидентурі».

Ці обидві зміни передбачені законом «Про внесення змін до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» щодо питань дослідницької інфраструктури та підтримки молодих вчених» (до статті 51).

Також пропонуються розглянути уточнюючі правки до пунктів 1 та 6 Положення про НФДУ на підставі Закону від 25 лютого 2026 року № 4794-IX, запропоновані НК.

В обговоренні взяли участь: О. Шевчук, С. Шарапов, О. Антонюк.

Головуюча вносить пропозицію: підтримати внесення запропонованих змін до пунктів 1, 6, 8 Положення про Національний фонд досліджень України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 4 липня 2018 року № 528.

«За» - 21, «Проти» – немає, «Утримались» - немає.

ВИРІШИЛИ: підтримати внесення запропонованих змін до пунктів 1, 6, 8 Положення про Національний фонд досліджень України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 4 липня 2018 року № 528.

Головуючою на засіданні - головою НК доручено направити пропозиції офіційним листом до МОН.

4. Четверте питання порядку денного – Про залучення зовнішніх осіб до роботи Наукового комітету.

СЛУХАЛИ:

О. Антонюк, яка доповіла, що відповідно до Порядку залучення членів Наукового комітету попередніх скликань та зовнішніх осіб до роботи в статусі радника, консультанта або експерта, затвердженого рішенням Наукового комітету (протокол № 2 від 13.02.2026 р.) рішення про залучення із зазначенням його форми та термінів/умов участі ухвалюється на засіданні Наукового комітету шляхом відкритого голосування не менш як двома третинами голосів від загальної кількості членів Комітету.

Залучення осіб здійснюється на підставі їх особистої письмової заяви про участь у роботі Наукового комітету.

До Наукового комітету надійшли заяви від доктора фізико-математичних наук, члена-кореспондента НАН України Колежука Олексія Костянтиновича від 05.05.2026, доктора фізико-математичних наук Трохимчука Андрія Дмитровича від 28.05.2026 про залучення їх до участі в роботі Наукового комітету. Зазначила, що їх попередній досвід роботи в Науковому комітеті є дуже цінним.

В обговоренні взяли участь: П. Берцик, А. Анрущак, О. Антонюк, С. Вільчинський, О. Виноградова.

Головуюча запропонувала погодити залучення доктора фізико-математичних наук, члена-кореспондента НАН України Колежука О. К. до участі в роботі Наукового комітету у статусі радника.

«За» - 21, «Проти» – немає, «Утримались» - немає.

ВИРІШИЛИ: погодити залучення доктора фізико-математичних наук, члена-кореспондента НАН України Колежука О. К. до участі в роботі Наукового комітету у статусі радника.

Головуюча запропонувала погодити залучення доктора фізико-математичних наук Трохимчука А. Д. до участі в роботі Наукового комітету у статусі консультанта.

«За» - 21, «Проти» – немає, «Утримались» - немає.

ВИРІШИЛИ: погодити залучення доктора фізико-математичних наук Трохимчука А. Д. до участі в роботі Наукового комітету у статусі консультанта.

Головуюча доручила оприлюднити вказану інформацію у відповідному розділі на офіційній сторінці Наукового комітету.

5. П'яте питання порядку денного – Різне.

О. Антонюк поінформувала членів НК про участь членом НК М. Погореловим у засіданні наукових комітетів в Іспанії за темою реформ, які відбуваються в науковій сфері, за результатами якого буде представлено звіт та відповідні пропозиції.

В. Демченко повідомив про направлення листів та отримання перших відповідей від окремих ГРБК на листи НК. Планується, що всі дані буде завантажено в системі URIS як це зроблено по ЗВО.

Головуючою запропоновано визначитись з датою проведення наступного засідання в офлайн форматі.

**Голова
Наукового комітету**

**Секретар Наукового
комітету**

О. В. Антонюк

О. О. Шевчук